

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНИХ РІШЕНЬ ОЗДОРОВЧО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті виявлені основні фактори, що впливають на архітектурні та планувальні рішення при проектуванні і будівництві оздоровчо-реабілітаційних об'єктів. Формулюються задачі дослідження з метою виявлення архітектурних рішень при будівництві нових об'єктів рекреації та охорони здоров'я в Одеській області.

Ключові слова:

Оздоровчо-реабілітаційні об'єкти, архітектурно-планувальні рішення, об'ємно-планувальні рішення.

Abstract

Features of the energy-efficient structure of hotel complexes are considered. The main factors influencing the energy efficiency of the hotel complex are analyzed. The basic principles which are taken into account when constructing hotel buildings are determined.

Keywords:

Energy-efficient solutions, building, technology, architecture, hotel-shopping complex, building, factors.

Вступ

У комплексі лікувально-профілактичних заходів, спрямованих на поліпшення здоров'я людини, вагоме місце займає курортологія, в якій головним є санаторно-курортне оздоровлення і лікування.

Санаторно-курортні комплекси займають значне місце в зміцненні здоров'я населення нашої країни. Сучасний український санаторно-курортний комплекс вийшов з колишньої радянської системи, вбудувався в ринкові відносини і став грати помітну роль у розвитку курортних територій.

Актуальність і значимість санаторно-курортної діяльності незаперечна. У всьому світі курортна індустрія розглядається як невід'ємна частина індустрії туризму, а рекреаційний туризм - як один з його видів.

Водночас, необхідно використовувати санаторно-курортні комплекси, як частина української охорони здоров'я. Основними доводами є висока медична та соціальна ефективність санаторно-курортного лікування і реабілітації, позитивний профілактичний результат.

Санаторно-курортна сфера повинна являти собою комплекс послуг, спрямований на відновлення втрачених сил шляхом короткочасного зміни місця свого проживання з метою лікування, відпочинку і отримання нових вражень[1-4]. Так само важливим аспектом є цілорічна зацікавленість, а не тільки сезонна зацікавленість клієнта курортом. Таке розуміння санаторно-курортних послуг обумовлює можливість віднесення її до сфери туризму.

Основна частина

Анкетування відпочиваючих на українських курортах виявило зниження зацікавленості до медичної складової. Для більшої частини анкетованих метою поїздки є відпочинок біля моря, і лише для чверті респондентів - санаторно-курортне лікування. Таким чином, пріоритетним для південних курортів, як і раніше залишаються два напрямки. Аналогічні опитування минулих років показували велику зацікавленість населення в лікувально-оздоровчій складовій, але на сьогоднішній день пріоритети відпочиваючих змінилися, і більшість вважають головною складовою відпочинку розваги.

На даний період часу в економічному становищі можна умовно виділити кілька груп рекреаційних організацій:

Перша група - бюджетні здравниці (38%). Функціонують по «госпітальному» типу, як лікувально-профілактичні установи, що складаються з медичних відділень і надають досить вузький спектр інших послуг.

Друга група - оздоровчі центри, комплекси (5%). Ця група формується як об'єкт розміщення за типом готелів з розвинутою лікувально-діагностичною базою, заснованою на останніх досягненнях реабілітаційної медицини і курортології. Так само розвинена система надання інших послуг (туристичних, розважальних, побутових, харчування і т.д.).

Третя група - це решта комерційні здравниці (близько 57%) різних організацій і різних форм власності знаходяться в складному і невизначеному становищі. Частина з них продовжують функціонувати як медичні організації, сподіваючись залучити для санаторного лікування фонди промислових підприємств і особисті накопичення громадян. Друга частина, розраховуючи на ті ж джерела фінансування, проводить поступову реорганізацію своєї системи, значно зменшуючи медичну складову, розвиваючи виключно користуються великим попитом лікувально-діагностичні та супутні послуги (косметологія, масаж, гідротерапія, голкотерапія тощо.) [5-9].

Проблемою є нестача теоретичного осмислення даного процесу, всі вищевказані дії з реорганізації здійснюються стихійно. Нинішній стан справ в курортно-оздоровчій сфері відображає перехідний період. Норми проектування, які діяли раніше, не відповідають сучасним тенденціям і вимогам організації лікування та відпочинку, попит на курортні послуги не досліджується, а розвиток рекреаційної сфери не враховує змінилися бажання і потреби відпочиваючих.

Санаторно-курортним підприємствам, які існують на комерційній основі, слід переорієнтувати свій вид діяльності на надання багатофункціонального, комплексного і конкурентоспроможного виду послуг, прийнятних, як і по співвідношенню ціни, так і якості, які спрямовані на задоволення індивідуалізованого попиту, зі зміною їх пріоритетності від лікування до оздоровчого відпочинку.

Крім поліпшених і модернізованих медичних послуг, санаторно-курортний комплекс повинен володіти широким набором дозвіллевих, побутових послуг і послуг харчування. При цьому важливо, щоб клієнт сам вибирав послуги та програму перебування на курорті [9-14].

Метою є створення сучасного і ергономічних функціонально-планувального і архітектурно-просторового рішення санаторно-курортного комплексу на Чорноморському узбережжі, що відповідає актуальним економічним, політичним і соціальним реаліям і включає в себе не тільки санаторну (лікувальну), оздоровчу функцію, а й курортно туристичний відпочинок.

Практична значимість полягає у впровадженні в архітектурну практику запропонованих рекомендацій, орієнтованих на сучасні вимоги, в сприянні росту ефективності функціонування санаторно-курортних комплексів, в науковому обґрунтуванні заходів з модернізації санаторно-курортних комплексів на території узбережжя с. Курортного. Проводячи аналіз ретроспективного та сучасного стану санаторно-курортних комплексів, очевидним стало, що за час їх експлуатації змінилися вимоги до санаторіїв, а знос основних фондів склав близько 35%. Встановлено ряд проблем, що перешкоджають здійсненню оздоровлення населення відповідно до прийнятих світовими стандартами:

- низький рівень комфортабельності проживання людей в санаторно-курортних комплексах;
- погано розвинена інфраструктура;
- невідповідність сучасним вимогам і тенденціям оздоровчого туризму;
- проблема наповненості санаторіїв в зимній період.

Спираючись на результати проведених досліджень, можна сказати, що в даний момент існує конфлікт нових, ергономічних і комфортабельних об'єктів і старих (існуючих) об'єктів з низьким рівнем комфорту, обслуговування та лікування.

Соціальна актуальність і значимість обраного напрямку полягає в створенні засобами архітектурно-планувальної модернізації санаторно-курортних об'єктів для лікування і відпочинку найбільш широких верств населення.

Поставивши завдання підвищення загального рівня комфорту, слід враховувати, що населення має різний рівень доходів, але це не повинно бути перешкодою для здійснення відпочинку та отримання повноцінного санаторно-курортного лікування. Виходячи з вищесказаного, одним з основних завдань цього дослідження є спроба систематизації санаторно-курортних комплексів по мірі їх комфортабельності в стандартах сучасного рівня комфорту, існуючого в країнах Європи, США та ін.

Архітектура організацій відпочинку в Україні, за короткий термін пройшла значний шлях свого розвитку, на сьогоднішній день знаходиться на якісно новому етапі. Здійснюючи формування

сучасних санаторно-курортних установ за допомогою комплексного будівництва, створюється не тільки організація відпочинку населення на більш високому рівні, але вирішуються складні екологічні проблеми завдяки дбайливому ставленню до природи і прагнення до органічного зв'язку з нею новостворюваної архітектурно-просторового середовища.

Архітектурна композиція санаторно-курортних комплексів, так само, як і окремих об'єктів відпочинку та туризму, а також санаторіїв, створюється в результаті багатоетапного, багатогранного і всебічного вивчення особливостей місцевої природно-кліматичного середовища; вибір композиційного рішення одного об'єкта або комплексу повинен бути проведений в межах загальної архітектурної ідеї курортної або рекреаційної зони в цілому. Розумне функціонування приміщень з урахуванням благоприємною орієнтації номерів (спальних кімнат) і використання сучасних технологій будівництва є основою для остаточного вибору композиційного рішення будівлі та комплексу в цілому [6-8].

У практиці проектування і будівництва санаторіїв, курортних готелів та інших подібних установ, як правило, застосовуються такі прийоми композиції:

- централізований прийом (всі групи приміщень розміщуються в межах одного корпусу);
- блоковий прийом (відокремлені групи приміщень розміщені в окремо розташованих будинках і примикають один до одного або утворюють складну просторову композицію. Найчастіше пов'язані один з одним теплими переходами.);
- павільйонний прийом (окремі групи приміщень розташовуються в окремо розташованих і не пов'язаних між собою будівлях);
- змішаний прийом.

Висновок

Мета дослідження - виявлення специфіки формування планувальної структури ОРК з розробкою науково обґрунтованих принципів і прийомів архітектурної організації з урахуванням особливостей його розміщення і призначення. Успіх полягає в створенні сучасного архітектурного образу ОРК, в умілому симбіозі природно-ландшафтного комплексу і об'єкта, у створенні середовища зі сприятливими умовами для лікування, відпочинку і розваг, спираючись на традиції вітчизняного і зарубіжного досвіду і практики будівництва і експлуатації подібних об'єктів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Белинь Т. І. Особливості проектування центрів культури та дозвілля [Електронний ресурс] / В. П. Ковальський, Т. І. Белинь // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. - Електрон. текст. дані. - 2018. - Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2018/paper/view/5006>.
2. Бричанський А. О. Сучасні об'ємно-планувальні рішення готельно-торгового комплексу [Електронний ресурс] / А. О. Бричанський, В. П. Ковальський // Матеріали міжнародної науково-технічної конференції "Енергоефективність в галузях економіки України-2017", м. Вінниця, 11-13 жовтня 2017 р. - Електрон. текст. дані. - Вінниця : ВНТУ, 2017. - – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/itb/egeu2017/paper/view/3390>.
3. Белинь Т. І. Принципи та прийоми архітектурно-планувальної організації будинків культури та дозвілля [Текст] / Т. І. Белинь, В. С. Абрамович, В. П. Ковальський // Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи» (МН-2020), м. Вінниця, 18-29 травня 2020 р. – С. 189-192.
4. Белинь Т. І. Аналіз вітчизняного та світового досвіду проектування закладів культури та дозвілля [Електронний ресурс] / Т. І. Белинь, В. П. Ковальський // Матеріали Міжнародної науково-технічної конференції «Енергоефективність в галузях економіки України-2019», м. Вінниця, 12-14 листопада 2019 р. – 2019. – Режим доступу : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/egeu/egeu2019/paper/view/8277>
5. Шувалов, В.М. Розвиток форм придорожніх рекреаційних об'єктів: навчальний посібник. - М.: Архитектура-С, 2012. - 224 с.
6. Ковальський В. П. Сучасні тенденції у зведенні монолітних і цегляних житлових будинків [Текст] / В. П. Ковальський, А. В. Бондар, Г. І. Лисій // Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві. - 2015. - № 1. - С.106-110.

7. Шувалов, В.М. Архітектура об'єктів рекреаційного призначення в придорожній і межселенній середовищі: навчальний посібник. - М.: РУДН, 2012. - 232с.
8. Варчук Р. В. Модернізація роботи культурно-побутових закладів у ході джентрифікації міста [Електронний ресурс] / Р. В. Варчук, В. П. Ковальський // Тези доповідей Всеукраїнської на-уково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Молодь в науці: дослідження, проблеми, перспективи» (МН-2019), м. Вінниця, 11-30 травня 2019 р. – 2019. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/mn/mn2019/paper/view/6495>.
9. Ковальський В. П. Особливості проектування громадських будівель [Електронний ресурс] / В. П. Ковальський, А.І. Куртак // Матеріали XLVI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 22-24 березня 2017 р. - Електрон. текст. дані. - 2017. - Режим доступу : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fbtegp/all-fbtegp-2017/paper/view/2406>.
10. Ковальський В. П. Дизайн міського середовища [Текст] / В. П. Ковальський, М. О. Постолатій, І.М. Вознюк // Стратегія розвитку міст: молодь і майбутнє (інноваційний ліфт) : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (15-16 квітня 2020 року). – Харків : Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2020. – С. 317-322.
11. Ковальський В. П. Сучасні стилі архітектури [Текст] / В. П. Ковальський, М. О. Постолатій, Д. О. Войтюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Стратегія розвитку міст: молодь і майбутнє (інноваційний ліфт)", квітень-травень 2019 р. – Харків : Харківський національний університет міського господарства імені О.Б. Бекетова, 2019. – С. 136-138.
12. Бричанський А.О. Наукові основи реконструкції готельних комплексів на прикладі готелю Добродій [Текст] / А.О. Бричанський, В. П. Ковальський, Матвійчук Є.Р. // Енергоефективність в галузях економіки України. Збірник матеріалів Міжнародної науково-технічної конференції 12-14 листопада : збірник матеріалів. – Вінниця: ВНТУ, 2019. – С. 168 – 172.
13. Абрамович В. С. Енергоефективність при плануванні міст [Електронний ресурс] / В. С. Абрамович, В. П. Ковальський, А. В. Бондар // Збірник матеріалів Міжнародної науково-технічної конференції «Енергоефективність в галузях економіки України-2019», м. Вінниця, 12-14 листопада 2019 р. : електронне мережне наукове видання. – Електрон. текст. дані. – 2019. – С. 133–136. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/egeu/index/pages/view/zbirn2019>.
14. Абрамович В. С. Енергоефективність при плануванні міст [Електронний ресурс] / В. С. Абрамович, В. П. Ковальський, А. В. Бондар // Збірник матеріалів Міжнародної науково-технічної конференції «Енергоефективність в галузях економіки України-2019», м. Вінниця, 12-14 листопада 2019 р. : електронне мережне наукове видання. – Електрон. текст. дані. – 2019. – С. 133–136. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/egeu/index/pages/view/zbirn2019>.

Цибуля Дар'я Олександрівна — студентка, Факультет будівництва, теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, ivanovadaria2108@icloud.com

Ковальський Віктор Павлович — к.т.н., доцент кафедри будівництва, міського господарства і архітектури Вінницького національного технічного університету, Email: kovalskiy.vk.vntu.edu@gmail.com

Tsibulya Dar'ya — student, Faculty for Civil Engineering, Thermal Power Engineering and Gas Supply, Vinnytsya national technical university, Vinnytsya city, ivanovadaria2108@icloud.com

Kovalskiy Viktor Pavlovych — Ph.D., Associate Professor of the Department of Construction, Municipal Economy and Architecture Vinnytsya National Technical University, Vinnytsya, Email: kovalskiy.vk.vntu.edu@gmail.com